بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު: 2020/HC-A/77
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު، ނޫރާނީވިލާ / ހއ. ތަކަންދޫ
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: ދައުލަތް (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް [illegible])
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޖިނާއީ [illegible] ދަޢުވާ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤު

ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ރަޖަބު 1444 / 09 ފެބްރުއަރީ 2023

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 15 ރަޖަބު 1441 / 10 މާރިޗު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 79/Cv-C/2019
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: އިދާރީ ފިޔަވަޅަކާބެހޭ ދަޢުވާ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 03 ޖަނަވަރީ 2019
- ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ޖަނަވަރީ 2020

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު، ނަރުގިސްވިލާ / ސ. ހިތަދޫ

ޤާނޫނީ ވަކީލު: ޙުސައިން މުޝާރިފް، ވެސްޓަވަރ / ށ. މަތަށި

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް

ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތް، ސްޕޯޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ
އެމްޕަވަރމަންޓް)

ޤާނޫނީ ވަކީލު: ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އިބްރާހީމް ސިނާން އަޙްމަދު

ނޯޓް- މި ޤަޟިއްޔާގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008 (ސިވިލް ޤާނޫނު) އާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތަށް ޝާއިޢު

ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު

ތަޢާރަފު:

1. ހދ.ތަކަންދޫ، ނޫރާނީވިލާ، އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A056019) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު")، މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ (މީގެ ފަހުން "އެމް.އެން.ޑީ.އެފް") [illegible] މަޤާމުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދަނިކޮށް، އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ސިފައިންގެ އަޚްލާޤީ ސުލޫކާ ޚިލާފަށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުﷲ އިބްރާހީމް[1] އާ މުޢާމަލާތްކުރިކަމަށް، މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ [illegible] [illegible] [illegible]، 31 މެއި 2018 ގައި އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް، [illegible] [illegible] [illegible]، ހަމަ އެ ތާރީޚުގައި އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ ވަޒީފާއިން [illegible]، މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު MNDF-85/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) ގެ [illegible] ނިންމުމުގެ ލިޔުމާއި، މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (3)PM-1/2018/191 (4 ޖޫން 2018) ވަޒީފާ ބަދަލުކުރި ލިޔުމާއި، އަދި މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (2)PM-1/2018/57 (4 ޖޫން 2018) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ލިޔުން އުވާލުން އެދިއެވެ.

2. މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު MNDF-85/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) ގެ [illegible] ނިންމުމުގެ [illegible] އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު [illegible] [illegible]

---

[1] ސިރ 2405

[illegible] ދިމާލަށް [illegible]

[illegible] އަދި "[illegible]" [illegible] ފަދަ

[illegible]، ގަވާއިދު ނަންބަރު

101 MNDF-SR ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ

[illegible]، އަދި [illegible] މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ [illegible]

[illegible] އަދި [illegible] މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ

[illegible]

[illegible]، އަދި ގަވާއިދު ނަންބަރު

117 MNDF-SR [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] 1 ވަނަ [illegible]، ސިފައިން[illegible]

[illegible] ސިފައިންގެ [illegible]،

[illegible]، ގަވާއިދު ނަންބަރު

101 MNDF-SR ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގައި

[illegible] ސިފައިންގެ [illegible]

[illegible]، ސިފައިންގެ [illegible] ސިފައިންގެ [illegible]

[illegible]

[illegible].

3. [illegible][2] [illegible] ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 101 ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ވ) ގައި

---

[2] [illegible] ދިފާޢީ ބާރުގެ ނަންބަރު MNDF-S5/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) [illegible]

ބަޔާންކުރާ ސިފައިންގެ އަސްކަރީ ސުލޫކުގެ އުސޫލާ ޚިލާފުވެފައިވާކަން ދެކި އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް އިދާރީ ފިޔަވަޅެއް ސާބިތުވާތީ، ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 109 ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަސްކަރީ ސުލޫކާ ޚިލާފުވުމުގެ ކުށަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަންނަނިވި އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ނުވަތަ އަދަބުތަކެއް ދިނުމަށް އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅައި، އޭނާގެ ނޯޓިސް A/B ފޯމުއިން ހިމަނައިފައިވާތީ، މިގޮތުން "ނަންބަރު (6) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޖޫރިމަނާ ކުރުން" އާއި "ނަންބަރު (7) ގައިވާގޮތުގެ މަތިން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން" ގައި ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

4. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (3)PM-1/2018/191 (4 ޖޫން 2018) "ވަޒީފާ ބަދަލުކުރި ރިޕޯޓް" ގައި އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު "ޓީޗަރ"ގެ މަޤާމުން "ކެޕްޓަން"ގެ މަޤާމަށް 31 މެއި 2018ގައި ބަދަލުކޮށްފައިވާކަމާއި، މި މަޤާމަށް ބަދަލުކޮށްފައިވަނީ އިންޖިނިއަރިންގ ކޯޕްސްގެ ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/28/2018/07 (30 މެއި 2018)[3] ސިޓީއާ ގުޅުވާފައިވާ ކަމާއި، ކޯޑުން ތަންފީޒުން ބަދަލުކޮށްފައިވަނީ ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

5. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (2)PM-1/2018/57 (4 ޖޫން 2018) "ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ރިޕޯޓް" އިން އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚަކީ 31 މެއި 2018ގައި ކަން އެނގެއިރު، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބެއްގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ސިފައިންގެ އަސްކަރީ

---

[3] އިންޖިނިއަރިންގ ކޯޕްސްގެ ކޮމާންޑިންގ އޮފިސަރ ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް އިން މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީއަށް އެޑްރެސްކޮށް ފޮނުވާފައިވާ މި ސިޓީގައިވެސް ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 109 ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޓީޗަރ ކަމުން ކެޕްޓަންގެ މަޤާމަށް ވަކިކުރުމާއި، ހަމަ އެ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ 7 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ހުށަހަޅައިފައިވާތީ، ޒިންމާވާ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް، ޓީޗަރ އަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ނަންބަރު ކާޑު ތަކެއްޗާއި ހަވާލުކުރުމަށްފަހު، ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް އެދިފައެވެ.

ސުލޫކާބެހޭ ގަވާއިދާއި، ސިފައިންނަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ 7 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވަކިކުރެވިފައިވާކަމަށް، އަދި [illegible] ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/28/2018/07 (30 މޭ 2018)[4] ސިޓީއާ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

6. [illegible] 28 މޭ 2018ގައި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible]، އަދި [illegible] ކޮމިޓީގެ ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/SJ/2018/71 (29 މޭ 2018) "ސިޓީގެ ޖަވާބު"ގައި "...ވޯޓަރ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] ސިޓީގެ [illegible]، [illegible] އަދި [illegible]، އަދި ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން [illegible] ހަވާލުކުރަން [illegible]" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

7. 31 މޭ 2018 ގައި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible]، [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] ވަޒީފާއިން [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible]، އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] ވަޒީފާއިން [illegible] ނަންބަރު 1/2008 (ސިފައިންގެ ޤާނޫނު) އާއި، ސިފައިންގެ ވަޒީފާގެ ގަވާއިދާއި ސިފައިންނާބެހޭ [illegible] ގަވާއިދާއި، އަދި [illegible]، އެ [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible]، އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން [illegible] ވަޒީ

---

[4] 3 ވަނަ ލިޔުންތަކުގައި މި ސިޓީގައިވާ އިބާރާތް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ

ވޯޗަރެއްގެ މަޤާމަށް އަނބުރާ ތަޢާރަފްކުރުމުން، އެ ފަރާތަކީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަމުގައި ނުކުތުމާއި، ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން ހިތުހަމަ ފުދުނުޖެހޭފަދަ ދުވަސްތަކަކަށް ހިތުދަތިގެ ގުޅުމުގެ ތަކުގައި ގެއްލުނުކަމުގައި، އަދި މި ހިތުދަތިގެ ގުޅުމުގެ ތަކުގައި ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުއަށް ޤާނޫނީ ޚަރަދުތަކަށް، ސަރުކާރުގެ ނިސްބަތްވާ ވަގުތު ދިނުމުގެ، ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ވަޒީފާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން، ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ލިބިދޭން ޖެހޭ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ހުށަހެޅުމާއި ދިނުމުގެ، ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ހިއްސާކުރުމުގެ އެމްޕްލޯއިމަންޓް ޓްރައިބިއުނަލުން ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ނުދެއްވާފައި، އެކަމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އެމްޕްލޯއިމަންޓް ޓްރައިބިއުނަލުން ދަރަޖައިގެ -/400,000ރ (ހަތަރުލައްކަ ރުފިޔާ) އަދާކުރަން ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުއަށް ދިނުމާއި، ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު ހިއްސާކުރުމުގެ އެގޮތަށް އިތުރު ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދިޔައިރު، އިސްތިއުނާފު ކަމަށް ފާހަގަކުރުމުން ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދު އެކުލެވިފައި ވިހާތަކުގެ ސަބަބުން ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުގެ ހިސާބުގެ ފައިސާގައި އެއްވެސް އެއްޗެއްސެއް ނުލިބޭ ކުރުވާފައިވާކަމަށް، އެ ނުލިބޭއެއް ބޭނުންކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ފަރާތުގެ މައްސަލަ އަދި ރައްދުވާނުކުރަން އެދި ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް (މީގެ ފަހުން "މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ" ނުވަތަ "ދައުލަތް")އަށް ރައްދުވާގޮތުން، ހިޔަރު ދައުލަތުގެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގައި ދައުވާކުރިއެވެ. އެ މައްސަލަ ބަލައިގަތީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 79/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

8. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 79/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޢަބްދުލްމުޙްސިން މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ހިޔަރު ދައުލަތަށް އިސްތިއުނާފު ޤަބޫލުކޮށް، ހިއަރިންގްތަކުގެ ހަމަޖެހުން ތަރުތީބުކޮށް ބޭއްވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް:

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 79/Cv-C/2019 ގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ނިޔާއަށް ބެލިއިރު، އެ މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ،

> "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] ކަމާ ގުޅޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސ.ސ. [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު
> MNDF-SR-109 (ސިފައިންނަށް [illegible] [illegible] އަދަބު ދިނުމުގެ ގަވާއިދު) ގެ 2 ވަނަ
> ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (6) އަދި (7) ވަނަ ނަންބަރުތަކާއި ގުޅިގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008(ސިފައިންގެ
> ޤާނޫނު) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] ދައުލަތުން ފަރާތުން ސިފައިންގެ ވަޒީފާގައި ދެމިހުރި [illegible] ދައުލަތުން ފަރާތުން
> [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މި ފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް:

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 79/Cv-C/2019 ގެ ޝަރީޢަތް [illegible] ގޮތް [illegible] އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] އެދި [illegible] [illegible] ފަރާތުން

އަންނަނިވި 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އެދުނުބާބަތާއި ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

10.1. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލަ އިޖުރާއަތުން ބަލައި ތަޙްޤީޤު ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008 (ސިފައިންގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސިފައިންގެ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކޮށްގެންހުރިކަމަށާއި، އެ ތަޙްޤީޤުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މަޤާމު ދަށްކޮށް، ސިފައިންގެ ޚިދުމަތުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/211 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލާއި، އަދި ނުޒާހަތްތެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ހައްގާއި ޚިލާފުކަމަށް ވީނަމަވެސް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި، މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއް،

10.2. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ޑިއުޓީވެސް ނުސަކަރު ހަފްތާގެ ޗުއްޓީގެ މަސައްކަތުން، ހެކިބަސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008 (ސިފައިންގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފުކޮށްކަމުގައިވާތީ، ވީމަ ރިޢާޔަތްކުރެވިފައި ނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއް،

10.3. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ޑިއުޓީވެސް ނުސަކަރު ހަފްތާގެ ޗުއްޓީގެ މަސައްކަތުން، ހެކިބަސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008 (ސިފައިންގެ ޤާނޫނު) ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޚިލާފުކޮށްގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަކިކޮށް، މި މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނެތި ކަމަށް ބުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއް،

10.4 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލާ ދަށުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަކީލުން ވަކާލާތުކުރަން ނިންމި ނިންމުން ބާތިލްކުރައްވާ ގަވާއިދުތަކަކީ، އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކޮށްފައިނުވާ ގަވާއިދުތަކަކަށް ވާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ދިޔައިރު އެ ގަވާއިދުތަކަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ވިސްނުން ގޮތެއް ނުވަތަ ބޭނުން ގޮތެއް ހަމަޖެއްސައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނިކޮށް، އެގަވާއިދުތައް ވިސްނުން ގޮތެއް ނުވަތަ ބޭނުން ގޮތެއް ހަމަޖެއްސައި ދިނުމެއް ނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާތީ ސަބަބުން އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

11. ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ތަރުޖަމާ ހިނގާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ސިފައިންގެ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކޮށްގެންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކިޔާ ހެއްކާއި ސަފުހާ ހުރި ހުރިހަރަކާތްތަކުގައި، އެހެންވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެއްކަން ބަލައިގަނެފައިނުވޭ، އަދި ސަފުހާ ހުކުމުގެ ނުގެނެވި ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުނުކަމަށް ސަރުކާރުން އިއްތިފާގުކުރަންވެސް، އެކަމަށް ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައިނުވޭ، އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައިވެސް ވަކިގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައިނުވޭ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމެވެ. އަދި ސިވިލްގެ ޤާނޫނު[5] ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސިވިލްގެ މައި މުރާފައުން ޝަރުތު ނުފުއްދޭތީ އެތެރޭގައި ބަންދުކުރެވުނުކަމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ހިނގާފައިވާ ތަފްސީލު ގެ ފުރުސަތު ދިނުމާ ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

12. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ސިވިލްގެ ޤާނޫނު[6] ގެ ދަށުން ހަރުގައިވާ ސިވިލްގެ ވަކީލުންގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގައި، ސިވިލްގެ ޖިނާއީގެ ޤާބިލުކަން

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

ނުވަތަ އަޚްލާޤީ މިންގަނޑު [illegible] ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް [illegible] އޭނާގެ [illegible] [illegible] ނުވަތަ އޭނާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ މީހުންގެ އަޚްލާޤީ ނުވަތަ ސުލޫކު [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މީހުންގެ އަޚްލާޤީ މިންގަނޑު [illegible] ފިޔަވަޅު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ [illegible] ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ވާކަމަށާއި، އެ [illegible] [illegible]ވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި، ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

13. ތިންވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[7] 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، އެ ޤާނޫނާއި [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގައި ސިފައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/27 **[illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible]** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

---

[7] [illegible]

14. ހަތަރުވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަކީލުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބިނާވާ ގަވާއިދުތަކާއި ގުޅިގެން، ދަޢުވާގެ ޖަލްސާގައި ދައުލަތުން [illegible] ޝަހާދަތް މާއްދާތަކުގެ ޚިލާފު ހިމަނާފައިވާކަމަށް، އެ ގަވާއިދުތަކަށް އެކުގައި ކޯޓުތަކުން/ބޯޑުތަކުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދުނީ، ޢާއްމު އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުދޭ ފަރާތުގެ ހުއްޖަތު

15. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި[8] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] ހުރި ވާހަކަ [illegible]، މިކަން [illegible] [illegible] 27 މޭއި 2019ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] ތުހުމަތުން ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި [illegible] ޕޮލިހުން އެއްވެސް ސިފައެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގައި ހުރިކަން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible]، އެ ހުށަހަޅަނީ [illegible] [illegible] [illegible] ފޯމުގައި [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަންދުގައި ހުރިކަން އެ ފަރާތަށް [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގައި ހުރިކަން

---

[8] ދަޢުވާ [illegible] 3 ޖަނަވަރީ 2019ގައި [illegible] ދައުލަތުން "އިސްތިއުނާފީ ޖަވާބު [illegible] ފޯމު"ގެ 4.1.2.1ގައި [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވާކަމަށާއި، އަދި ބަލައިގަތުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްދީ އަދި ޝަރީޢަތުން ނިންމި ނިންމުން ބާތިލުކުރާ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ ދޫކޮށްލުމުގެ މިކަމުގެ ގަބޫލުކުރެވޭކަމުގައި ބުނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/26 **ޓޫރިއަމް ސަރވިސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ސަޕްލައި ފާމް** ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ހަވާލާދީފައިވާކަމާއި، ދަށު ކޯޓުން ދިން ޝަރީޢަތުން ނިންމި ނިންމުން ބާތިލުކުރާ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ ގޮތުގައި ކަމުގައި ދަލީލުތަކުން ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ. އަދި ތަފްޞީލަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް 21 ޖޫން 2018ގައި ހުށަހެޅި، ބަޔާން ދިނުމުގެ ކުރިންވެސް ފަހުންވެސް ގޯނާއި ވަކިވުމުގެ އޮޅުވާލުމެއް ބޭނުންކޮށްގެން ބުނެފައިވާކަމާއި، ދި ފަރާތުން ދެއްކެވި ވާހަކަތަކުން ދަށު ކޯޓުން އިޖުތިހާދުކުރެއްވުމުގައި، މަޢަނާ މިންގަނޑުން ދަށު ކޯޓުގެ ދިފާޢުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކެއް މައްސަލަ ދަށު ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމާފައިވާކަމުގައި ދައްކަވާފައިވާ ނުކުތާއިންނެވެ.

16. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައްކާފައިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވާގޮތުން ހައިކޯޓުން މައްސަލަތައް ބަލާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ދިފާޢުތަކާ އެއްކޮށްކަމުގައި ބަލައިގެންކަމަށާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/20 ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/133 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅުއްވާފައިވާ އުސޫލަށް ބަލާއިރު، ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިނުވާ ނުކުތާ ހައިކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވުމީ، އަދި އެއީ އެއްވެސް ވަރަކަށް ދަށު ކޯޓުގައި ވާހަކަ ދެކެވިފައިވާކަން ނޫނީ، އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއް ބަލައިނުގަނެވޭނެ ނިންމާފައިވާކަމެވެ. ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/422 ޤަޟިއްޔާއަކީ ދަށު ކޯޓުގައި އެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްނޫންކަމާއި، ސިފައިން ކުރާ ކަންތައްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ

ގަވާއިދުގެ[9] 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި، ސިފައިންގެ ގަވާއިދުގައި ބުނާ "ސިފައިންގެ އަޚްލާޤާއި ސުލޫކު" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައިވާ މާއްދާތަކުން މާއްދާއަކާއި ޚިލާފުވެއްޖެ މީހަކަށް، ކަމުގެ [illegible] ބަލައި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ނުވަތަ އަދަބުތަކެއް [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާގެ (6) އަދި (7) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެ [illegible] [illegible]، ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] އަދި ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] ކަމުގައި [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

17. [illegible] ޑިސިޕްލިނަރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[10] 43 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ[11] 25 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[12] 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[9] ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR-109

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

18. ހަތަރުވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއް އޮންނުމުން ޝާއިޢުކުރުމުގެ މަޤުޞަދަކީ އޭގައި [illegible] ކަންކަން އެ [illegible] އަމަލުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް އެންގުންކަމަށްވާއިރު، ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[13] ދަށުން ހެދޭ ސިފައިންގެ ގަވާއިދުތަކަކީ ސިފައިންނަށް ޚާއްޞަކުރެވިގެން ސިފައިންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ [illegible] މަސައްކަތާއި ގުޅުން ހުރި ގަވާއިދުތަކެއް ކަމަށްވާއިރު، އެ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުން ވާޖިބުވެގެންވަނީ ސިފައިންނަށްކަމާއި، އެ ގަވާއިދުތަކަކީ އާންމުކޮށް ސިފައިންނަށް ފެންނާނެހެން ސިފައިންގެ [illegible] ބެހެއްޓިފައިވާ ގަވާއިދުތަކެއްކަމުން، އެ ގަވާއިދުތަކަކީ ސިފައިންގެ ތެރޭގައި އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ ގަވާއިދުތަކެއް ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭނެކަމެވެ. ސިފައިންގެ ގަވާއިދުތަކަކީ އެއްވެސް [illegible] އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ ގަވާއިދުތަކަކަށްވާއިރު، އޭރުވެސް [illegible] އެ ގަވާއިދުތަކަށް [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަކުން [illegible] [illegible] މީގެ އިތުރުން، ދަށު ކޯޓުގައި ދައުލަތުން [illegible] ސިފައިންގެ ގަވާއިދުގެ [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާތީ، މި ޙާލަތުގައި ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައި ދައުލަތުން ދެކޭކަމެވެ.

ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ އުސޫލުތައް

19. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި، އެކި ޤައުމުތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ކޯޓުތަކާއި ކޯޓުތަކުގެ އިޖުތިހާދުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ [illegible] މައްސަލަ ބެލުމުގައި ގެންގުޅޭ އެންމެ އަސާސީ އުސޫލަކީ މައްސަލަ ބެލުމުގައި ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސް (principles of natural justice) ގެ އުސޫލުތައް ދެމެހެއްޓުމެވެ. ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ [illegible] ތެރޭގައި (1) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

ކުރިން، އެކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އެ މީހަކަށް ދިނުމާއި، އެ މީހަކަށް އެކަމުގެ މައްޗަށް ބަސް ބުނުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމާއި (hearing rule) (2) މީހަކާމެދު ނުވަތަ ކަމަކާމެދު ޙުކުމެއް ކަނޑައަޅާ މީހުންގެ މަސްލަހަތެއް އެކަމުގައި [illegible] ނުވުން އަދި ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހުމާއި (rule against bias) (3) ހެއްކާއި ދަލީލާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މީހަކާމެދު ޙުކުމެއް ކަނޑައަޅާއިރު، [illegible] ހީވާ ހީވުމެއްގެ މައްޗަށް ނުވަތަ [illegible] [illegible] މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ނިންމުމާއި (evidence rule) (4) ނިންމާ ނިންމުމުގައި ޙާލަތާއި [illegible] ކަންކަމަށް ބަލާއިރު އެކަށޭނަ ނިސްބަތުން ކަމުގައިވުން (proportionality) ހިމެނެއެވެ.[14] ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި، އަދުލުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާ ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤުގައި ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[15]

20. އަދުލުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާ ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުޞަތު ދީ، [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުޞަތު ދީ، [illegible] [illegible] [illegible] (due process) [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natural justice އާއި due process ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

21. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][16]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/28 މައްސަލަ (ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

[15] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަނީ "[illegible] [illegible]."

[16] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[17]ގައެވެ. އެހެނަސް، މި ޤާނޫނުންވަނީ ސިފައިންނާއި ފުލުހުން އިސްތިސްނާކޮށްފައެވެ.[18] އެހެންކަމުން، ސިފައިން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ ހިނގާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގައި[19] ބަޔާންކުރާ އާންމު ހަމަތަކާއި މިންގަނޑުތަކެއްނޫނެވެ. އޭގެ ބަދަލުގައި ހިނގާނީ ސިފައިންގެ ޤާނޫނު[20] އާއި މި ޤާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތަކެވެ. ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[21] 46 ވަނަ މާއްދާގައި ސިފައިންނާއި ގުޅޭ ގޮތުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މި މައްސަލައިގައި ހަވާލާދީފައިވަނީ ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 101 (ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދު) (މީގެ ފަހުން "ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދު") އާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 109 (ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު) (މީގެ ފަހުން "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު")އާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 102 (ދިވެހި ސިފައިންގެ ކޯޑް އޮފް އެތިކްސް) (މީގެ ފަހުން "ދިވެހި ސިފައިންގެ ކޯޑް އޮފް އެތިކްސް")އާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު MNDF-SR 105 (ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު) (މީގެ ފަހުން "ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު")އެވެ.

22. ވަޒީފާއަދާކުރަމުންދާ މީހަކު، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި (substantive fairness)[22] އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން (procedural fairness)[23] ޤާއިމުކުރެވިފައި

---

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[18] ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މިކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[21] އިބިދ.

[22] Article 4 of the Termination of Employment Convention 1982 (No. 158): The employment of a worker shall not be terminated unless there is a valid reason for such termination connected with the capacity or the conduct of the worker or based on the operational requirements of the undertaking, establishment or service.

[23] Article 7 of the Termination of Employment Convention 1982 (No. 158): The employment of a worker shall not be terminated for reasons related to the worker's conduct or performance before he is provided an opportunity

އޮންނަންވާނެއެވެ.[24] ޓަރމިނޭޝަން އޮފް އެމްޕްލޯއިމަންޓް ކޮންވެންޝަން 1982 (ނަންބަރު 1966) ގައި މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާއިރު އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަތަކެއް މިއިކަން ބަޔާންކުރެއެވެ. މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރެވިފައިވާންވާނެ، މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި natural justice ގެ އުޞޫލުތަކާއި، due process ގެ ޝަރުޠުން ޢަމަލުކުރެވިފައިވާކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

23. މައްސަލާގައި އަދުލުވެރިކަމާ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ އަދުލުވެރި ނުވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމެވެ. އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަމަކީ މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތު އަދުލުވެރި އިޖުރާއަތުތަކަށްވުމެވެ. މިގޮތުގައި މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކަމުގެ މައުލޫމާތު އޭނާއަށް ދިނުން އަދި ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުޞަތު، އެ ކަންކަމަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުން ހިމެނެއެވެ.

24. ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[25] 43 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުން ސިފައިން ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ ގެނެވޭ ބަދަލުތައް ހިންގުމާއި، ސިފައިންގެ ތެރޭގައި ދިމާވާ އިދާރީ މައްސަލަތައް ބަލައި އަދަބުދިނުމުގެ އުޞޫލުތައް، ސިފައިންގެ މަރުތަބާތަކާއި ސިފައިން ހިންގާ ދަރަޖަތަކުގެ ސަލާމަތު ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުތައް، ވަޒީފާއިން ވަކި ކުރުން ހިމެނެއެވެ، އަދި ހަނގުރާމައިގެ ދަނޑިވަޅުގައި އަސްކަރީ ކޯޓުތަކުގެ ހިންގުމާއި ކޯޓުމާޝަލް ހިންގުން ސިފައިންގެ ތެރޭގައި އަސްކަރީ ކޯޓުތައް، މިލިޓަރީ ޕޮލިސް[26] އުފައްދަންވާނެކަމަށްވެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ[27] 44 ވަނަ

---

to defend himself against the allegations made, unless the employer cannot reasonably be expected to provide this opportunity.

[24] އިންޓަރނޭޝަނަލް ލޭބަރ އޯގަނައިޒޭޝަންގެ ޓަރމިނޭޝަން އޮފް އެމްޕްލޯއިމަންޓް ކޮންވެންޝަން 1982 ނަންބަރު 158

[25] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[26] މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މިލިޓަރީ ޕޮލިސް" ކަމުގައި ބުނެފައިވަނީ ދިފާޢީ ސަލާމަތު ބަލަހައްޓާ ކަންކަން ކުރުމަށް ވަކިކޮށްފައިވާ ބައެވެ. ސިފައިންގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު ހިންގުމަށް ބަލަހައްޓާ ބައެވެ.

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

މާއްދާގައި ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް ދެވޭ އިދާރީ އަދަބުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ސިފައިން އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާގޮތާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެކުޅަ ކަމެއްގެ ކުޑަބޮޑު މިނަން ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު"ގެ ދަށުން އެކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އިދާރީ އަދަބެއް ދޭންވާނެކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުތައް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަންވާނީ އަންނަނިވި މިންގަނޑުގެ ތެރެއިން ކަމުގައި މި މާއްދާގެ (ނ) އިން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

(1) 10/- (ދިހައެއް) ރުފިޔާއަށްވުރެ މަދުނޫން އަދި 25,000/- (ފަންސަވީސްހާސް) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކަށް ޖޫރިމަނާކުރުން؛

(2) 01 (އެކެއް) ދުވަހާއި 220 (ދުއިސައްތަ ވިހި) ދުވަހާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ސިފައިންގެ މަރުކަޒުގައި ބަންދުކުރުން؛

(3) 01 (އެކެއް) ދުވަހާއި 120 (ސަތޭކަވިހި) ދުވަހާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ސިފައިންގެ މަރުކަޒެއްގައި އާންމުކޮށް އެހެން މީހުންނާ ބައްދަލުނުވާ ގޮތަކަށް ބަންދުކުރުން؛

(4) 05 (ފަހެއް) ދުވަހާއި 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ބުރަ މަސައްކަތްކޮށް އެ މީހަކު އާންމުކޮށް ދިރިއުޅޭ ތަން ނޫން ސިފައިންގެ މަރުކަޒެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއް ހުންނަ އެހެން ތަނެއްގައި ބަންދުކުރުން؛

(5) ސިފައިންގެ ރޭންކު ދަށްކުރުން؛

(6) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން؛

(7) ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ސަރވިސްއިން ނެރުން.

ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[28] 44 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެނީ ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކާއި ގޯސް ހަރަކާތްތަކާއި، އަދި މިފަދައިން ކުރާ ކުށްތަކާއި ގުޅިގެން އިދާރީ އަދަބު ދޭން އުސޫލު ތަފްސީލުކޮށްފައިވަނީ "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު"ގައި ކަމަށެވެ.

25. ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި އާންމު ކުށްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައިވަނީ ސިފައިންގެ ގަވާއިދުގައި ބުނާ "ސިފައިންގެ އަޚްލާޤާއި ސުލޫކު" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައިވާ މާއްދާތަކުން މާއްދާއަކާ ޚިލާފުވެއްޖެ މީހަކަށް ނުވަތަ ބަޔަކަށް ކަމުގެ ކުޑަބޮޑު މިނަން ބަލާ ތިރީގައިވާ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ނުވަތަ އަދަބުތަކެއް ދެވިދާނެކަމަށެވެ. އެއީ:

(1) ނަސޭހަތްދިނުން

(2) ނަސޭހަތާއި އިންޒާރުކުރުން

(3) 50/- (ފަންސާސް) ރުފިޔާއާއި 5000/- (ފަސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން

(4) 7 (ހަތެއް) ދުވަހާއި 30 (ތިރީސް) ދުވަހާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ބުރަ މަސައްކަތްތަކާއެކު ބަންދުކުރުން

(5) 5 (ފަހެއް) ދުވަހާއި 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ބުރަ މަސައްކަތްތަކާއެކު ބަންދުކުރުން

(6) ޑިމޯޓުކުރުން

(7) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން

(8) ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ސަރީހަތުން ހައްސަވަ ދޫކުރުމެވެ.

---

[28] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

26. ބަޔާންކުރަނިވި ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބެއް ނުވަތަ އަދަބުތަކެއް ކަނޑައެޅޭނީ ސިފައިންގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ "ސިފައިންގެ އަޚްލާޤާއި ސުލޫކު" މީގެ ދަށުގައިވާ މާއްދާތަކުން މާއްދާތަކާ ޚިލާފުވެއްޖެ މީހަކަށް ނުވަތަ ބަޔަކަށް ކަން އެނގެއެވެ. ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގައި ސިފައިންނަކީ އަޚްލާޤާއި ސުލޫކުގެ ވަކި މިންގަނޑުތަކެއްގެ ތެރޭގައި ހަރަކާތްތެރިވާންޖެހޭ ބައެއް ކަމަށާއި، އަސްކަރީ ބައެއްގެ ތެރޭގައި އަސްކަރީ އަޚްލާޤުގެ ރިވެތި އުސޫލުތައް ހުންނަންޖެހޭނެ ކަމުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ. މިގޮތުން މި މާއްދާގައި ވަކި ވަކިން އަންނަނިވި ކަންކަން ބަޔާންކުރެއެވެ.

(ހ) ސިފައިންނަކީ އަމުރުތައް ދެވޭ ހިނދު ވަގުތުން ކިޔަމަންތެރިކަން އަދާކުރާ ރިވެތި އަޚްލާޤީ ސުލޫކުގެ ވެރި ބައެއްކަން ވާންޖެހޭނެއެވެ.

(ށ) ސިފައިންނަކީ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބައެއްކަން ވާންޖެހޭނެއެވެ.

(ނ) ސިފައިންނަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާންޖެހޭނެއެވެ.

(ރ) ސިފައިންނަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބައެއްކަން ވާންޖެހޭނެއެވެ.

(ހ) ސިފައިންގެ ކޮންމެ މީހަކު އެ މީހެއްގެ ޢިއްޒަތާއި ޤަދަރު ހިފަހައްޓަން ޖެހޭނެއެވެ. އަދި ސިފައިންގެ ޢިއްޒަތާއި ޤަދަރާއި ކަރާމާތް ގެއްލޭފަދަ އެއްވެސް އަމަލެއް ކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.

(ށ) ސިފައިންނަކީ، ދީނުގައި އަންގަވާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތާ އަދި ދީނީ ވާޖިބުތައް އަދާކުރު [illegible] ވާންޖެހޭނެއެވެ.

(ނ) ސިނަމާ، ފޮޓޯ، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ ޢިއްޒަތާއި ކަރާމާތަށް ހުތުރުވާފަދަ އަމަލެއް [illegible] އެފަދަ އަމަލެއް ސިފައިންގެ މީހަކު ހިންގާނަމަ، އެކަން ހުއްޓުވާ [illegible] ފަރާތަށް ރިޕޯޓުކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) ސިފައިންގެ މީހުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ބ) [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

27. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސިފައިންގެ ޤާނޫނު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)[29] އާއި، މި މާއްދާގެ (ނ)[30] އަދި މި މާއްދާގެ (ރ)[31] އާ ޚިލާފުވެފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމާއި، އަދި ސިފައިންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓްގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި[32] ޚިލާފުވުމުން، ސިފައިންގެ ޤާނޫނު ގަވާއިދުގެ 2

---

[29] [illegible]

[30] [illegible]

[31] [illegible]

[32] [illegible]

ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)[33] ގައި ބަޔާންކުރާ ހަމަ ދަރަޖައެއްގެ ޒިންމާދާރުކަން އެނގޭން އަޚްލާޤުން، ސިފައިންގެ ޖިސްމުގެ ކިބައިގައި ހުންނަންޖެހޭ، މާބޮޑު ނިޒާމުގައި ސިފައިންގެ ސިއްރަށް އަމާނާތްތެރިކަމުގެ ކިބައިގައި ހުންނަންޖެހޭ އަޚްލާޤީ ސުލޫކާ ދިފާޢުކުރުމަށް އިންޟިބާތުކަމާ ޚިލާފުގެ މުއައްސަސާ ސިފައިންގެ ސިޓީތަކަށް ވޯރަންޓް ޑިއުޓީން ޕޯސްޓުގެ މިދިޔަ ބޯޑުގެ ނަންބަރު MNDF-85/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.

28. އަދި މިކަމުގެ އަލިގައި،[34] ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމުގެ ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ ބޮޑުމިން ޖެހޭނެކަމުގައި ވަކިކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި، އެކަން އިންޟިބާތުކުރާ ޚިލާފުގެ ރިޕޯޓު ޚިޔާލުގައި ހިމެނެން އެންގިއެވެ.[35] މި ރިޕޯޓުގައިވާ ޚިޔާލުން އިންޟިބާތުކުރާ ޚިލާފު ކުރިއަށް ގެންދަން ބަނޑުވާފަށް[36] އަދި ވަކިކުރުމަށް ވަކިކުރެއްވިއެވެ.[37] އެއްނުކުރުން، މި މައްސަލައިގައި ސަރުކާރުން ގޮތުގެ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ، އިންޟިބާތުކުރާ ޚިލާފުން ކުރަނިވީ އިންޟިބާތީ ނުކުތާތަކާއި، އަދި މި މައްސަލައިގައި ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުމުގައި ސިފަތް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ތަރަހައިގެ ތެރެއިން އިންޟިބާތުކުރާ ޚިލާފުން ވަކިކުރުމުގައި މަޝްވަރާ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރެވިފައިވާތީއެވެ.

---

[33] ސިފައިންގެ އަޚްލާޤީ އަދަބުގެ ބާބު މާއްދާ ގައި ޚިދުމަތުގައި ދަރަޖައެއްގެ ޒިންމާދާރުން ޢަމަލު އަދާކުރުން

[34] ބަޔާންކުރަނީ ނިންމުން ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/28/2018/06 (22 މެއި 2018) ސިޓީން މިނިސްޓްރީގައި ރިޕޯޓުކުރުމުން، ހުށަހެޅުމާއި ގޮތަށް ގެންދަން ޚިޔާލު ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި ނަންބަރު 28-AD-3/28/2018/75 (28 މެއި 2018) ސިޓީން މިނިސްޓަރު އަންގާފައިވެއެވެ.

[35] ނަންބަރު MNDF-85/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓުގެ "އަދަބުދިނުން ކޮމިޓީ ފާސް"

[36] މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (3)PM-1/2018/191 (4 ޖޫން 2018) "ވަކިކުރުމުގެ ބަދަލު ނިޒާމު"

[37] މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (2)PM-1/2018/57 (4 ޖޫން 2018) "ވަކިކުރުން ފަސްކުރުމުގެ ނިޒާމު"

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލަ އިދާރީގޮތުން ބަލައި ތަހުޤީޤު ހިންގާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސިފައިންގެ ވަޒީފާގައި ބަންދުކުރެވުނު ކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ބުނުން

29. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 19 ޖުލައި 2018ގައި ޕޮލިސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ އިންޓެލިޖެންސް ސްކޮއަޑްރަނަށް ރިޕޯޓުކުރުމާއިއެކު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސިފައިންގެ މައި މަރުކަޒު (ބަންޑާރަ ކޮށި) ބަލަން ނުކުރުވާފައިވާ އުސޫލުގައި ބަންދުކުރުމަށްފަހު 21 ޖުލައި 2018ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް މިލިޓަރީ ޕޮލިހުން ހާސިލުކުރުމުން، މިލިޓަރީ ޕޮލިހުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ ތަހުޤީޤާ ބާރު ތަހުޤީޤުތަކުގެތެރޭގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/211[38] ގެ ސިއްރުއަރުވައިފި، ތަހުޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލަ ތަހުޤީޤުތަކުގެން އަދި ކުރެވޭ ނަތީޖާއެއް ލިބިފައިނުވާތީވެން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް މިލިޓަރީ ޕޮލިހުން ހިންގާފައިވާ ތަހުޤީޤާ ބާރު ތަހުޤީޤުތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

30. އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުގައި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން މިކަމަކީ ސިވިލް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދައުވާ ހުށަހެޅިއިރު ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ނޫނެވެ. "އިދާރީ މައްސަލައެއް ބަލައި ދިނުމަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމު"އިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ފޯމުގައި މައްސަލައިގެ ޚުލާސާގެ ބައިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ

> "މިއީ އަސްކަރީ މުއައްސަސާއެއް (މިގޮތުން "ދިފާއީ ބާރު" މިފަދައިން ބުނެވިފައިވާ ބާރު) ޕޮލިސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ މިލިޓަރީ އެއްގެ ވެރިކަމުގައި ޑިސިޕްލިނަރީ ދިނުމާއި، ދިފާއީ ފަރާތުގެ މިލިޓަރީ ޑިސިޕްލިނަރީ މިލިޓަރީ ކަމުގެ ވަނަ 31 ޖުލައި 2018 ގައި ދޫކުރެވުނުމަށް، އަދި އެ ޚިދުމަތުގައި ދިފާއީ ފަރާތް ޕޮލިސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ މިލިޓަރީ ޕޮލިހުން ވަކިކުރެއްވީ، ދިފާއީ ފަރާތުގެ މިލިޓަރީ ޑިސިޕްލިނަރީ މިލިޓަރީ ދޫކުރެވުނު ސިފައިން ނިންމުމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008 (ސިފައިންގެ ޤާނޫނު) އާއި ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު، އަދި

---

[38] މަޙްމޫދު ޙަސަން ނާޞިރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

> [illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible] "[illegible]" [illegible]) [illegible]."

މިހެންނެވެ. އަދި ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވާ ގޮތާއި، މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު ބިނާކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ:

1. އަސްލަކީ ހިދުމަތުގެ [illegible] "[illegible]" އާއި "[illegible]" [illegible]، [illegible] 23 އަހަރުގެ [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، 31 [illegible] 2018ގައި [illegible] "[illegible]" [illegible] "[illegible]"ގެ [illegible]، [illegible] 31 [illegible] 2018ގައި [illegible]،

2. [illegible]، [illegible] 23 ([illegible]) އަހަރުގެ [illegible]، [illegible]، [illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާއި ޚިލާފަށް، ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމުގައި، އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ އަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތަކާއި، ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ އުސޫލުތަކާއި، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި، ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދާއި އަދި ސިފައިންކުރާ ކުށްތަކަށް އަދަބު ދިނުމުގެ ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށްކަމާއި،

3. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާއި ގުޅިގެން، އޭނާ 2013 ޖަނަވަރީ 1 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ދިރިއުޅެމުން ދިޔަ، އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ބަނޑޭރިކޯރި 2-N/2016 ދުސްކުރުމަން އެނގި އެންގުމާއި އެއްގޮތަށް، އެހަން ދުސްތުރިނަވަތަށް، އެބަޔަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދިނުމަށްޖެހޭކަމަށް ގެއްލުމަކަށް -/400,000ރ (ހަތަރުލައްކަ ރުފިޔާ) ދަރަދުކަންފައިވާކަމާއި، އިންސާފުގެ ހަމަތަކުން ބުނުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ހުރި އަލީގައި ޚުލާޞާކުރެވޭ ސަބަބުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިއްޒަތްތެރި ތަނަވަސް ގެއްލުންތަކެއް ލިބިފައިވާކަމާއި،

4. މިކަންކަމުގެ ސަބަބުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ސިފައިންގެ ޚިދުމަތުން ރިޓަޔަރމަންޓް ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން އަސްކަރީ ޕެންޝަނާއި ވަކިވުމުގެ ހައްގުން މަހުރޫމުކޮށްފައިވާކަމާއި،

5. ބާޠިލުކުރަނިވި ނިންމުންތަކަކީ ސިޔާސަތުގެ ޤާނޫނީ ސިޔާސަތުން ކުރެވޭ ނިންމުންތަކެއް ނޫން ދިނުމާބެހޭ ގޮތުގައި ދޫކޮށް ނިންމުންތަކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، އެ ނިންމުންތަކުގެ ބަދަލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ލިބެން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެދި ކަމަށެވެ.[39]

31. ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުން މައްސަލައިގައި 13 ފެބްރުއަރީ 2019 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ބާރުއަޅުއްވައިފައެވެ. އަދި އެ ބާރުގައި މި މައްސަލައަކީ ޝަރުޢީ ހައްޤެއް ލިބިދާނެ މައްސަލައެއްކަމުގައި ނަޒަރުކޮށް، ސަބަބުތަކެއް ގޮތުން ކަނޑައަޅުއްވަން ކަމަށް ޖެހިދާނެ ގޮތުގެ ކަންކަން ފޮނުވުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ. މިއަށް ފަހު، ސަބަބަކުން 16 އޭޕްރީލް 2019 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބާރުއަޅާ ހުކުމްކުރިއެވެ. މި ބާރުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ސިވިލް ކޯޓު މަތި މަޝްރޫޢު (ބޭންކް ކާޑް) ބޭނުން ނަގާފައިވާ އެއާރުގައި ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބޭނުންކޮށްދީފައެވެ. އެގޮތުން 27 މޭ 2019 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބާރުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 19 މޭ 2018 ގައި އިތުރުކުރެވުނު ހުށަހެޅުމާއި ދިޔަ ސަބަބުން، ސިވިލް ކޯޓު މަތި މަޝްރޫޢު (ބޭންކް ކާޑް)އިން ނަގާފައިވާ އެއާރުގައި ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވާކަމައި، އަދި ތަރުޖަމާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބާރުން ނަގާފައިވާ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރާ ތަރުޖަމާކުރުމަށް ބޭނުންވާކަމައި،[40] މި ތަރުޖަމާ ބާވަތް ތަރުޖަމާކުރެވުނު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބެން، މިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ބާބުގައި ފިނިވަރުން ދަރަނިކަރުގެ އަދި އާދަމް އާއި ދަރުބަރު ނަންބަރު 6918 އަށްވުރެ ހަރުފު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[41]

---

[39] "އޮތޯރިޓީ މައްސަލަތަކުގެ ބަދަލު ލިބިދޭން މައްސަލަ ހުކުމްގެ ކޮޕީ" އިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި -/640,445.06 (ހަލައްކަ ސާޅީސް ހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސާޅީސް ފަސް ރުފިޔާ ހަ ލާރި) އަދި ބަލިފަދަ އަނިޔާ ދޭގޮތަށް ކުރި ޢަމަލުތަކުގެ އިސްތަށްވުނު ދިނުމަށް ހުކުމްކުރުން.

[40] 27 މޭ 2019 ގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ބާރުގެ 1.1 ގައި

[41] 27 މޭ 2019 ގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ބާރުގެ 1.2 ގައި

32. ދިރިޖަހީ ޢާރިފުގެ ތަޙްޤީޤުން 21 މެއި 2018ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާނެއްދީފައިވެއެވެ. މި ބަޔާނަކީ 2018 މެއި 16 ވަނަ ދުވަހު ސަރަހަން އާރިޔާ ކާވާންގެރަށުގެ ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުމުގައި، ސިފައިންގެ އަސްކާރާއި ސުލޫކާ ދިޔާން ސަރަހަން އާރިޔާ ކާވާންގެ ތަރުތީބުކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި އެމް.ޑީ.ޕީ.ގެ ދިރިޖަހީ ޢާރިފުން ހަސަނުގެ ބާރުލުން ސަރަހައްދުގެ ޖަލްސާތަކުގައި މި ބަޔާނުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކުރައްވައެވެ. އަދި މި ބަޔާނުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މުއައްކިލު ތުހުމަތުކުރެވޭ ހާދިސާ ހިނގާދިޔަ ގޮތް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކުރައްވައެވެ. މީގެ އިތުރުން މި ބަޔާނަކީ "އެއްވެސް މަޖިލިސްކަމެއްގައި އެމް.ޑީ.ޕީ.ގެ ދިރިޖަހީ ޢާރިފުން އަޑުގަސްޓު ދިފާޢު ކުރި ބަޔާންތަކު" މި ވަގުތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށް، މި ބަޔާނުގައި ސޮއިކޮށް އިންކާރު ނުކުރެވޭނެ ޖާގާކުރައްވައެވެ.

33. ދިރިޖަހީ ޢާރިފުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މުއައްކިލު ކުރުވުން ތަހްޤީޤު ނިންމުމުގައި، "ދިރިޖަހީ ޢާރިފުން ހުރަހަ ތަހްޤީޤުކުރި ނިޒާމެއް މުއައްސަސާތަކުގައި ކުރި ސަރަހައްދުވެއްޖެ ފަރާތްތަކުން އަޑުގެ އެންމެން" އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަޔާނަށް ރަދުކުރައްވާފައި، މި އެންމެގައި 28 މެއި 2018ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސޮއިކުރި އިންގިރޭސި ނުސްޚާގައި ޤަބޫލުކުރައްވައެވެ. މި އެންމެގައި ގެނެސް، 29 މެއި 2018ގައި ކޯޓް ޢާއް ޖަލްސާ ފޮނުވަން އެޖެންޑާތަށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސޮއި ޢާންމުކުރެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މުއައްކިލު ކަނޑައަޅާފައި އަދި ވާހަކަ، ސިފައިންގެ ވަކިވުން ސަރަހައްދުތަކުގައި ތިބި ޙާލަތުތަކުގެ ފުރިހަމަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިނުމަށް އެދިއެވެ. މި ސިޓީގައިވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މުއައްކިލު ދިރިޖަހީ ޢާރިފުން ތަހްޤީޤު ހިންގާފައިވާ ބަޔަށް ނަގާފައިވާ އެބަޔާނުގައި އެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިނުވާކަމުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމެވެ.

34. ވީމާ، މިކަންކަމުގެ އަލީގައި، މިއީ އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ނުކުތާއެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވުނީ ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނާ ބުނުން

35. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ސިފައިންގެ [illegible] ޤާނޫނަށް ނުވަތަ އަޚްލާޤީ މިންގަނޑާ ޢަމަލުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަޚްލާޤީ ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބަކާ [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވުމުގެ [illegible] ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާ[42]ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވީ މި މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ފުރުޞަތު ނުދީގެންނެވެ. ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ވ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަޚްލާޤީ ސުލޫކުގެ އުސޫލުތަކާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮފެޝަނަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ލިޔުމު[43]ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ އަޚްލާޤީ ސުލޫކު [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ ވަނަ މާއްދާ[44] [illegible] ސިފައިންގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނާއި، އަޚްލާޤީ ޖިނާޔަތާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ހުރިކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވީ ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ވ) ގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ސާބިތުވާތީކަމަށް، ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ "އަޚްލާޤީ ސުލޫކު"އާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ދޭހަވާތީ، ސިފައިން

---

[42] މި ގަޟިއްޔާގައި މި [illegible] [illegible] [illegible] 203 ވަނަ ޞަފްޙާގައި

[43] MNDF-S5/PD/2018-120/274

[44] މި ގަޟިއްޔާގައި މި [illegible] [illegible] [illegible] 203 ވަނަ ޞަފްޙާގައި

ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމުގެ ގަވާއިދު ހަވާލާދީ ކަނޑައަޅައިފައިވާތީ، މިކަމަށް ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަކީ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާ[45]ގައި ބަޔާންކޮށް ހުރި ގޮތާ ޚިލާފަށް ޢަމަލުކުރެވިފައިވާކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

އިސްތިޢުފާދިނުމުގެ ކުރިން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން، އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަކީ ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ނުވުން

36. ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[46] 44 ވަނަ މާއްދާގައި، ސިފައިންގެ ޤާނޫނު ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ސިފައިން އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެކަމެއްގެ ކޯޓުގެ ފިޔަވަޅު ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމުގެ ގަވާއިދު"ގެ ދަށުން އިދާރީ އަދަބު ދޫކޮށްލުން، ބަޔާންކޮށްދިނުން، އަދަބުތަކާއި ހުކުމްތަކުގެ ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، މި ޤާނޫނުގެ[47] ދަށުން ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި، ސިފައިންގެ ތެރޭގައި ހިނގާ މައްސަލަތައް ބަލައި އަދާލަތު ޤާއިމުކުރުމަށް ސިފައިންގެ ތެރޭގައި އުފައްދާ ފުރުޞަތުން (ކޯޓް މާޝަލް) އެކުލަވައިލެވޭނެގޮތުގައި ބަޔާންކުރެވިފައެވެ.[48]

37. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާތަކުން ބަލާއިރު، ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[49] 44 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ސިފައިން އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ދޫކުރުން އަދަބުދެވޭނެއެވެ. މި އަދަބުތައް ދިނުމުގައި ސިފައިންގެ ޤާނޫނު[50] ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުން ބާރުލިބިގެން ހަދާ ގަވާއިދެއްގައި ސިފައިން

---

[45] މި ގަވާއިދުގައި މި މާއްދާ މިހާރު އޮންނަނީ 203 ވަނަ މާއްދާގައި

[46] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[47] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[48] ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާ

[49] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[50] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

އަމަލުކުރަންޖެހޭނެ ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޙާލަތުގައި، އެއާ ޚިލާފުވުމުންނެވެ. އަދި ސިފައިންގެ ޤާނޫނު[51] ނުވަތަ މި ޤާނޫނުން ބާރުލިބިފައިވާ ގަވާއިދުގައި ސިފައިން އަމަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތް ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެކަމަށް ދެވޭނެ އަދަބު ނުވަތަ އަދަބުތައް "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު"ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާންވާނެއެވެ. ކުރިންވެސް ބަޔާންކުރި ފަދައިން ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[52] 44 ވަނަ މާއްދާގައި ޑިސިޕްލިނަރީ ދޭންޖެހޭނެ އަދަބުތަކެވެ. މި އަދަބުތައް ދެވޭނެ ޙާލަތްތައް ބަޔާންކުރަނީ "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު"ގައެވެ. ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުން ބަލާއިރު، މި ގަވާއިދުގެ ދެވަނަ ބާބު (އާންމު ކުށްތައް)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި، ސިފައިންގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ "ސިފައިންގެ އަޚްލާޤާއި ސުލޫކު" މި ސުލޫކީގެ ދަށުގައިވާ މާއްދާތަކުން މާއްދާއާ ޚިލާފުވެއްޖެ ވީޔަކަސް، ކަމުގެ ކުޑަބޮޑު މިނަށް ބަލާ މި ނިންމުމުގެ 25 ވަނަ ނުކުތާގައި ތަރުތީބުކޮށްފައިވާ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ނުވަތަ އަދަބުތަކެއް ދެވިދާނެކަމުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން އެ ކުޑަ އަމަލަށް ބަލައި، އަދަބެއް ނުވަތަ އެއް އަދަދަށްވުރެ ގިނަ އަދަބުތަކެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[53] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު"ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[54] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[51] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[52] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[53] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[54] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

38. ސިފައިންނާ ގުޅޭ ގޮތުން ހިންގާ ތަޙުޤީޤުތަކުގައި އެ ފަރުދު ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[55] ނުވަތަ ސިފައިންގެ ގަވާއިދާއި ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް މިލިޓަރީ ޕޮލިސް ސާބިތުކޮށްފިނަމަ ހާލަތްތަކުގައި، އަދަބުދިނުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން، ނުވަތަ އަސާސީ މުސާރައިން ހިފެހެއްޓުން، ނުވަތަ ރުތްބާ ދަށްކުރުން، ނުވަތަ ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[56] ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދަކާ ޚިލާފުވެގެން، އެ ފަރުދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު މިނިސްޓަރަށް ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[57] 31 ވަނަ މާއްދާއިން ދީފައިވެއެވެ. އަދި ހަމަ މި އިޚްތިޔާރު ސިފައިންގެ ވަޒީފާތަކުގެ ގަވާއިދުގެ 195 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޗީފް އޮފް ޑިފެންސް ފޯސަސްއަށް ތަފްވީޟްކޮށްފައެވެ. ސިފައިންގެ ވަޒީފާތަކުގެ ގަވާއިދުގެ 195 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ ސިފައިން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން، ނުވަތަ އަސާސީ މުސާރައިން ހިފެހެއްޓުން، ނުވަތަ ރުތްބާ ދަށްކުރުން، ނުވަތަ ސިފައިން ގަވާއިދާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ސިފައިންނާ ގުޅޭ އިންޒާރު އަދަބު ދިނުމަށްފަހު ގަވާއިދުގައި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ސިފައިން، ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޗީފް އޮފް ޑިފެންސް ފޯސަސްއަށް ތަފްވީޟްކޮށްފައިވެއެވެ.

39. މިކަންކަމުގެ އަލީގައި، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މައުލޫމާތުން ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މަސައްކަތުގެ އުސޫލުތަކުގައި، ސިފައިންގެ އަމުރާއި ޚިލާފަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ތުހުމަތު ކުރެވިގެން މަސައްކަތުގެ ރިޕޯޓު މިލިޓަރީ ޕޮލިސް މަސައްކަތު ބަލައިފައިވެއެވެ.[58] މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 21 މެއި 2018ގައި މިލިޓަރީ ޕޮލިސް ބަޔާންދީފައިވެއެވެ. މި ބަޔާނުގައި "2018 މެއި 16 ވަނަ ދުވަހު ސަރުކާރު އޮފީސް ކަމަށްބަލާފައިވާ ބޮޑުތަން ބައްދަލުވުމުގައި، ސިފައިންގެ އަމުރާއި ސަލާމް ދިނުން ސަރުކާރު އޮފީސް ކަމަށްބަލާ ދުވަހު ސަލާމްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ މަސައްކަތު މިލިޓަރީ ޕޮލިސް ކުރިމަތިލާ އެގޮތަށް ދިއުމުގެ ސަލާމްކުރުމުގެ ޢަމަލުގައި ދަންނަވައިލީ" މިފަދައިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެ

---

[55] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[56] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[57] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[58] ނަންބަރު MNDF-S5/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) މިލިޓަރީ ޕޮލިސް ކޮމާންޑުން ފޮނުވާފައިވާ ރިޕޯޓުގެ "މަސައްކަތު ރިޕޯޓު"ގެ "މަސައްކަތުގެ ރިޕޯޓް"

ޚަރަދުކުރި ކޮން ކަމަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ ޚަރަދުތަކެއްކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެއެވެ. މި ބައްޔިނާގައި ކާނަލް ޢަބްދުﷲ އިބްރާހީމާ ދެއްކި ބަޔާނާއި ލިޔުމަކީ ބަޔާންތަކުން، އެހެން ބުނެވިގެން ނުވާނެކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޤަބޫލުކުރާކަމާއި، އެ އިބްރާހީމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ވުން ސިއްރަކީ ޖިހާތާ ދިފާޢުން ބޭނުން އެކަށީގެންވާ އިބްރާހީމްކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޤަބޫލުކުރާކަމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނުއްވައިވެއެވެ.

40. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ 26 ވަނަ ނުކުތާގައި ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ ފަޞްލުގައި ސިފައިންގެ އަޚްލާޤުގައި ސުލޫކު ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާއިރު، މިދިޖަމި ޒިންމާގެ ޚަރުޖުކުރި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ފަރާތަ އިޢުތިރާފުގެ ގޮތަކަށް ބިނާކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެމެހެއްޓެވުމަށް ކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކުގައިވާ ހުރި ބަރަނީ ގަސްކުރުން ދެކެވިގެން އޮންނަ އުޞޫލާއި ޚިލާފަށް ކަންކުރުމަށް ސިފައިން ލާޒިމްވާކަމާއި،[59] ހިތި ބަސްބުނުމުން ވާހަކަ ދެއްކުމަށް އޮންނަ އުޞޫލާއި ޚިލާފަށް ކަންކުރުމަކީ،[60] ގޮތް ނުކުރެވޭހަކާއި ޝަރީޢަތް ގޮތުގައި ބެލުން އިސް ޚިލާފު ކަންތަކަށް ފާރަވެރިވުން އަރާ އިބްރާހީމު އަދާކުރާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމާއި ވާޖިބު އަދާކުރުމަށް އޮންނަ އުޞޫލާއި ޚިލާފަށް ކަންކުރުމަކީ،[61] ސިފައިންގެ އަސްކަރި އުޞޫލު ހުރި އޮންނަ ގޮތް ހިންގުމަށް ދަނޑިވަޅުގައި ކަންތައްތަކަށް ޚިލާފަށް ކަންކުރުމަކީ،[62] އަދި ދިވެހި ސިފައިންގެ ހުވާ ޗާޓު ތަޢާރުފުކޮށްދިނުމުގައި ސިފައިންގެ ބަލަދުވެރި އަދިބަލަހަށް ފޯރުކޮށްދޭ ބަސް ކުރުން ސިފައިންގެ ބަރުސާކީ ހިސާބު ދިފާޢީއެއްގެ ވެރިކަމުގައި ކަމުގައި އޮންނަ އުޞޫލު،[63] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޚިލާފަށް ކަންކުރެވިފައިވާކަން އިތުރު ލިބިގެންނުވާ ސަބަބުތަކުގައި ޑިފެންސް މިނިސްޓަރ ފޮނުވި ސިޓީއާ ގުޅޭ[64] ސިފައިންނާ ގުޅޭ ކަންތަކަށް އިތުރު އަދަދު ދިޔުމަށް ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ

---

[59] ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[60] ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[61] ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[62] ސިފައިންގެ އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

[63] ސިފައިންގެ ހުވާ ޗާޓު ތަޢާރުފުކުރުމުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު

[64] ނަންބަރު MNDF-S5/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) މިނިސްޓަރ ޑިފެންސްގެ "ވަޒީފާއަށް ނަގާ ދެވަނަ" ސިޓީ "ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން"

މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން ޑިމޯޓްކުރުމާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ފެންނަ ކަމުގައި މިލިޓަރީ ކޯޓުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[65]

41. މި ނިންމުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް "މިލިޓަރީ ކޯޓުން [illegible] [illegible] ނިމިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ [illegible] ސާބިތުވެފައިވާ [illegible] [illegible] އެންގުން" އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި 28 މެއި 2018ގައި [illegible] މި ލިޔުމުން އެނގެއެވެ. އަދި މި ލިޔުމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ [illegible] [illegible] އަދަބާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޕީލްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[66]

42. މިއާއިއެކު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] ބަލައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު މަޢާފުކުރެއްވުމަށް އެދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 29 މެއި 2018ގައި ސިޓީ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ސިޓީގެ ޖަވާބުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދަބު މަޢާފުކުރެއްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވެއެވެ.[67]

43. މި ބަޔާނުގެ ނިންމުމާއިއެކު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިލިޓަރީ ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] އާންމު ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ 6 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 7

---

[65] [illegible] MNDF-S5/PD/2018-120/274 (22 މެއި 2018) މިލިޓަރީ ކޯޓުގެ "[illegible]" [illegible] "[illegible]"

[66] [illegible] 6 ވަނަ [illegible] "[illegible]" [illegible]

[67] [illegible] MNDF-1-J1-W/SJ/2018/71 (29 މެއި 2018) ސިޓީ

ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، މި އަދަބުތައް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރެވޭނީ މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސްއަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާގޮތުގެ [illegible] ޗީފް އޮފް ޑިފެންސް ފޯސްއިން އެދިވަޑައިގެންފައިވެއެވެ.[68] މި ސިޓީގެ ޖަވާބުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ސިފައިންގެ [illegible] ސުލޫކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[69] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން [illegible]، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/28/2018/07 (30 މެއި 2018) ސިޓީއިން [illegible]، މި ސިޓީއާ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible]، އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް [illegible].[70]

44. [illegible] މައްޗަށް ޑިސްމިސް، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަކީ ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[71] 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] މި [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] 195 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މައްޗަށް ޑިސްމިސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން [illegible]، ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[72] [illegible] ސިފައިންގެ [illegible] [illegible] 195 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

---

[68] އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/28/2018/06 (22 މެއި 2018) ސިޓީ

[69] އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ނަންބަރު 28-AD-3/28/2018/75 (28 މެއި 2018) ސިޓީ

[70] "[illegible] [illegible]" ނަންބަރު (3)PM-1/2018/191 (4 ޖޫން 2018) އާއި "[illegible] [illegible] [illegible]" ނަންބަރު (2)PM-1/2018/57 (4 ޖޫން 2008)

[71] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[72] އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު MNDF-1-J1-W/28/2018/06 (22 މެއި 2018) ސިޓީ

މިއާއެކު، މިނިސްޓަރުގެ ބަދަލަކަށް ޗީފް އޮފް ޑިފެންސް ފޯސް [illegible] [illegible] ގޮތަށް (އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް) ކުރިއަށް ގެންދަން [illegible] ކަމުގައި މިނިސްޓަރު އަންގާފައިވެއެވެ.[73] މިއީ ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[74] 31 ވަނަ މާއްދާއިން މިނިސްޓަރަށް ލިބިދޭ އިޚްތިޔާރުގެ ދަށުން މިނިސްޓަރުގެ ނިންމުން ކަމުގައި ބެލެވެއެވެ. އަދި މި ނިންމުން ތަންފީޒުކުރުމަށް މިނިސްޓަރަށް އެދިފައިވާ އެދުމުގެ މައްޗަށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މަޤާމު ބަދަލުކޮށް، ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާތީ، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[75] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދުތަކުގައި ދެވިފައިވާ އިޚްތިޔާރުގެ ތެރެއިން، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[76] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދުގައިވާ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކޮށްފައިވާކަމުގައި ބަލަންޖެހެއެވެ.

ޤަވާއިދުތައް [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] ވަޒީފާއިން ފަރާތް އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

45. ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤަވާއިދެއްވެސް އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރުމުގެ މަޤްޞަދަކީ އޭގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން އެ މައްޗަށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް އެންގުން ކަމަށްވާއިރު، ސިފައިންގެ ޤާނޫނުގެ[77] ދަށުން ހަދާ ސިފައިންގެ ޤަވާއިދުތަކަކީ ސިފައިންނަށް ޚާއްޞަ [illegible] ސިފައިން [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] ޤަވާއިދުތަކެއްކަމުގައިވާއިރު، އެ ޤަވާއިދުތައް [illegible] [illegible] ސިފައިންނަށް ކަމަށްވާއިރު، އެ ޤަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުން [illegible] ސިފައިންނަށްކަމަށްވާއިރު، އެ ޤަވާއިދުތަކަކީ އާންމުކޮށް

---

[73] އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ނަންބަރު 28-AD-3/28/2018/75 (28 ފެބް 2018) ސިޓީ

[74] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[75] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[76] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[77] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

ހުރިހާ ސިފައިންނަށް ފެންނާނެހެން ސިފައިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ ނޯޓިސް ބޯޑުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ ގަވާއިދުތަކަށްގެނެވޭބަދަލުތަކުން، އެ ގަވާއިދުތަކާއި ސިފައިންގެ ތެރޭގައި އާންމުކުރުން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކުން ބަދަލުގެނެސްފައިވާކަން މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/422 **[illegible] ވ. ދިވެހިސިފައިން (މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް)** ގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުން ތާއީދުކުރެއެވެ.

46. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ދައުލަތުން ހަވާލާދީފައިވާ ގަވާއިދުތައް ލިބުމަށް ހައްޤު ކޯޓުގައިވެސް އޮތުން ކަމަށެވެ. މިކަން ދަށު ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 16 ޑިސެމްބަރު 2019ގައި ހުށަހެޅި ބަޔާނުން އެނގެއެވެ. މި ސަރކިއުލަރގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ [illegible] [illegible]، ދައުލަތުން ގަވާއިދުގެ ކޮންމެވެސް [illegible]/[illegible] [illegible] ހިއްސާކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.[78] އެހެނަސް، މުޅި ގަވާއިދު ހިއްސާކޮށްފައިނުވާކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 16 ޑިސެމްބަރު 2019ގައި ސިފައިންގެ ގަވާއިދުތައް ލިބުމަށް އެދުނު ފަހުން ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައި ސިފައިންގެ ގަވާއިދުތައް ނުލިބޭކަން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އެ ވާހަކަ [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައި އަދި މި ސަރކިއުލަރ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައިވެސް، ސިފައިންގެ ގަވާއިދުތަކުގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހަވާލާދީފައިވެއެވެ. މިހެންކަމުން، މި މުއައްސަސާގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި ހިއްސާކޮށްފައިނުވާކަމުގައި ބެލެވެއެވެ.

47. މީގެ އިތުރުން، ސިފައިންގެ ގަވާއިދުތައް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބޭނެ ގޮތެއް ނުވަތަ ބެލޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖެއްސިފައިވާކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިނުވާތީ، އެ ގަވާއިދުތައް ލިބޭނެ ގޮތެއް ނުވަތަ ބެލޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖެއްސިފައިނުވާކަމަށް ބުނާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ނަގާފައިވާ މި ނުކުތާގައި

---

[78] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 24 ނޮވެމްބަރު 2021ގައި 13 ސެޕްޓެމްބަރު 2022ގައި ސަރކިއުލަރގައި [illegible] [illegible] [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ކުރުން ބިނާކުރާ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލެއް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގައި މި ނުކުތާ ތަފްސީލުކުރުމުގައިވެސް، އަދި ސަރީޙަކުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައެއްނުވެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

48. އިސްވެ ބަޔާންކުރަނިވި ކަންކަމުގެ އަލީގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން [illegible]، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވަނީ ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[79] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދާއި ޚިލާފު އަމަލެއްކޮށްފައިވާކަން މިލިޓަރީ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުން [illegible]، މި ނިންމުން ނިންމުމުގައި އަދި ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[80] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތައް [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] ތެރެއިން ކަން އެނގެއެވެ.

49. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ގޮތުން، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި[81] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ފެންނަ ސަބަބުތައް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި ހިއްސާކުރުމުގައި، [illegible] ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެއްވެސް [illegible] ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި [illegible] އެ ނިންމުން [illegible] ފުރުޞަތު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް [illegible] އަޑުއެހުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން

---

[79] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[80] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[81] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[illegible]

[illegible]

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު

50. ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

51. ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible][52]

52. މި [illegible] [illegible][53] [illegible] ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[54] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި [illegible]

---

[52] [illegible] (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

[53] [illegible] ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

[54] ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[illegible] ފެނިގެންނެވެ.[85] އެހެނަސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[86]

ޙުކުމް

ދެންފަހެ، މިހެން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 79/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުލްމުޙްސިން މުވައްޒަފުގެ ފަރާތުން [illegible] ނުކުތާތަކުގެ [illegible] ބިނާކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ [illegible] ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫން މުޙައްމަދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

---

[85] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[86] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)